

Gemeente van Christus.

In het 12^e hoofdstuk van Marcus komen beurtelings farizeeën, Herodianen en sadduceeën naar Jezus toe, om met hem een geloofsgesprek aan te gaan. Nou ja, geloofsgesprek, - Het is bij voorbaat een heilloos gebeuren, want (lezen we in vers 13): "...ze komen naar hem toe om hem een ongeoorloofde uitspraak te ontlokken.

Dit soort vrome valstrik-zetters zijn helaas van alle tijden. Ik herinner me hoe ik zelf, jaren geleden alweer, tijdens een gespreksavond over de opstanding vanuit de zaal een paar vragen over de lichamelijke opstanding op me kreeg afgevuurd, die hetzelfde doel hadden.

Recenter een paar maanden geleden: toen een van onze jonge gasten in ons klooster aan Hinne vroeg of hij zondag toch wel over "ellende, verlossing en dankbaarheid" zou preken. Ze maakte deel uit van een groep die de gewoonte heeft om 's zondags bij verschillende predikanten te gaan luisteren met een notitieboekje bij de hand waarin de punten staan waaraan de preek moet voldoen.

Het zijn heilloze, religieuze lakmoesproeven die alleen maar tot vervreemding en andere ellende leiden.

Maar bij de schriftgeleerde die vanochtend met Jezus in gesprek gaat, ligt het anders. "Hij merkte dat Jezus de sadduceeën correct had geantwoord en kwam dichterbij...". Letterlijk en figuurlijk dichterbij. Deze twee mannen naderen elkaar heel dicht, vandaag. En dat is alleen mogelijk vanuit een wederzijdse open, ontvankelijke houding voor wat de ander heeft te vertellen. Ze reiken elkaar de hand aan de grens van het Koninkrijk Gods.

Zo zou het ook in onze dagen moeten gaan, daar waar we verschillen in geloofsbeleving en – opvatting.

"Wat is van alle geboden het belangrijkste gebod?"

Het was in die dagen een bekende vraag, die regelmatig aan schriftgeleerden en rabbi's werd gesteld. Wat is de kern? Waar draait het allemaal om? Ook in het Boeddhisme en het Hindoeïsme zie je die vraag geregeld terugkomen als er een meester wordt geraadpleegd.

Ik lees in deze dagen een fascinerend boek "Talks". Gesprekken die plaatsvonden tussen 1935-1939 tussen sri Ramana Maharishi, een van de grootste hindoeheiligen van de afgelopen eeuwen en mensen die hem kwamen opzoeken. Met grote regelmaat komt ook daar die vraag naar voren. En het antwoord is steeds opnieuw een wedervraag: Vraag jezelf af: Wie ben ik?

Als ik alle lagen van mij loslaat, alles wat ik niet ben, waar kom ik dan uit?

We komen er straks nog op terug.

Wat is de kern van ons geloof?

Sommigen stellen zo'n vraag uit nieuwsgierigheid, uit theologische interesse, zou je kunnen zeggen. Dat zou aanvankelijk in onze lezing ook wel eens het geval kunnen zijn. Maar daar draait het uiteindelijk niet om. Het belang van deze vraag gaat immers veel dieper. Het raakt aan jouw eigen diepste vragen, jouw eigen geloofsbeleving. Jouw innerlijke kern. Hoe je vanuit die kern in het leven staat.

Wat vormt jouw kern! Als je alle uiterlijkheden nu eens laat vallen: alle boeken die je misschien over het geloof hebt gelezen, alle preken die je hebt gehoord, de zorgvuldige manier waarop je de liturgie hebt vorm gegeven, hoe je de rituelen beleeft, of in de woorden van onze schriftlezing: als je nu eens alle brandoffers en andere offers achterwege laat (12:33), **wat is dan de kern?**

Anders geformuleerd: wat is het belangrijkste in mijn leven, als gelovig mens? Mijn innerlijk kern van waaruit ik leef, in dit leven sta? Zou je dat zelf kunnen omschrijven?

Het antwoord dat Jezus geeft is tweeledig en begint met: God liefhebben.

Hoe vaak heb je die woorden wel niet gehoord? Maar wat betekenen ze nu eigenlijk? Hoe doe je dat: God liefhebben? Je zou kunnen denken dat het te maken heeft met het gehoorzamen aan Gods geboden, of iets in die geest. Maar ik denk dat een dergelijke “gehoorzaamheid” eerder een gevolg zal zijn van iets anders wat daar aan ten grondslag ligt. Het ontspringt uit een andere bron.

Een van de meest inspirerende schriftgeleerden die ik ken, Eugen Drewermann (ik haal hem vaker aan) geeft er een even verrassende als poëtische uitleg van. Uit die uitleg haal ik twee voorbeelden, die mooi illustreren, denk ik, wat het betekent om God lief te hebben.

De hele schepping, zegt hij, getuigt op haar manier van haar liefde voor haar Schepper!!

Als je daar oog voor hebt, tenminste. Twee kleine voorbeelden laten daar iets van zien.

Het eerste is dat van een ijskristal. Hoe onooglijk klein ijskristallen ook zijn, ze kunnen ons iets leren over de liefde voor God. Op wonderschone en unieke (!) wijze ontstaan ze in een geheimzinnig samenspel van wind, water en kou. Het is onvoorstelbaar, maar ieder kristal, zo klein als het is, komt in heel ons onmetelijke heelal maar éénmaal voor in deze vorm. **In haar uniekheid/unieke schoonheid prijst elk ijskristal haar Schepper.**

Ook vogels kunnen je leren wat het wil zeggen om God lief te hebben. Jonge zwaluwen in het voorjaar, pas uit het ei gekomen, blijven aanvankelijk in het veilige warme nest. Maar al snel geven ze blijk van een onwaarschijnlijke moed. Ze slaan, gehoor gevend aan het instinct dat hen is ingeschapen, hun prachtige, fragiele vleugels uit, vertrouwend op de draagkracht van de wind...

Het nest verlaten en je vleugels uitslaan, - het is een ontzagwekkend moment voor zo'n kleine, sierlijke vogel. En toch: er is geen andere weg om een zwaluw te worden (!) dan door zó, vol vertrouwen op de draagkracht van de wind, je vleugels uit te slaan.

En dan, na een paar maanden als de zwaluw volwassen is geworden, zal zij sterrenbeelden volgen die ze nog nooit eerder heeft gezien en op weg gaan naar het warme Zuiden, duizenden kilometers ver, **gehoor gevend aan de innerlijke wet, die haar Schepper haar heeft meegegeven.**

En precies in dat laatste is die zwaluw voorbeeldig voor ons.

Je kunt je hiervan bewust worden als je “kijkt met je hart”. Zo heet het, in een van de teksten van Anselm Grün, die we lezen in onze middagvieringen op Westerhûs. Die tekst gaat als volgt:

“Levenskunst is zien met je hart. Alleen wanneer ik met mijn hart kijk, ontdek ik in een bloem de schoonheid van haar Schepper.... en in een boom mijn eigen verlangen stevig te wortelen in diepe grond. Alleen dan maakt een boom **het verlangen in me wakker uit te groeien tot de mens zoals God heeft bedoeld.**

Dan kan ik zo opbloeien dat anderen in mijn schaduw geborgenheid en in mijn nabijheid troost vinden. Alleen het hart ziet in alles de sporen van die laatste werkelijkheid en zekerheid. Die werkelijkheid wordt zichtbaar in het gelaat van ieder mens en in iedere steen en iedere grasspriet. Ze zeggen tegen mij: “Jij bent geliefd. Liefde omringt jou in alles wat je ziet.” Einde citaat.

Op dat “uitgroeien tot de mens zoals God die heeft bedoeld” komen we nog terug.

Ja,- ik val weer van de ene associatie in de ander, maar zo gaat dat vaak als ik een preek zit te schrijven: het deed me allemaal weer denken aan een prachtige passage van de Amerikaanse filosoof/theoloog John Caputo, in zijn autobiografische boek “Hopeloos hoopvol.”

Misschien heb ik hem wel eens eerder genoemd.

Caputo heeft het daar over een spreuk van de 17^e eeuwse mystieke dichter Angelus Silezius (als ik het goed heb staan er ook teksten van hem in ons liedboek). De engel van Silezië dus. Pseudoniem van Johannes Scheffler. Deze spreuk gaat over een bloem, een roos:

“De roos kent geen waarom; zij bloeit omdat zij bloeit;
zij denkt niet om zichzelf, vraagt niet of men haar ziet.

Die roos, die symbool staat voor alle bloemen, dieren, heel de geschapen werkelijkheid, stelt zichzelf geen moeilijke filosofische vragen. Ze is slechts een roos. Groeit en bloeit volgens de innerlijke natuur die ze van haar Schepper meekreeg. En precies daarin, dat ze haar innerlijke natuur, innerlijke wet volgt in het geheel van de schepping, precies daarin heeft ze God lief, zou je kunnen zeggen.

Zo zouden ook wij mensen God kunnen liefhebben. Als ook wij leven volgens ónze innerlijke natuur. Onze ingeschapen wet. Onze kern. Hoe je het ook maar wilt benoemen.

Dan moet je je uiteraard wel realiseren waaruit die innerlijke kern van ons mensen bestaat.

We zouden dus ook in onze Christelijke traditie de vraag moeten stellen die de grote Hindoe heilige sri Ramana Maharishi als de kernvraag voor alle mensen zag: Wie ben ik?

In mijn beleving is dat de belangrijkste vraag die we onszelf kunnen stellen.

Ontdekken wie ik in wezen ben. En daar vervolgens trouw aan blijven. Ontdekken welke grote, onuitsprekelijke rijkdom er in mijzelf en daarmee in ieder van ons schuilgaat.

Schuilgaat, ja, want die innerlijke kern is gaandeweg ons leven versluierd geraakt door zoveel dingen die van buiten af tot ons zijn doorgedrongen en waarnaar we ons leven hebben ingericht: wat je allemaal wel en niet mag doen van je ouders, wat je allemaal hebt geleerd op school, leren gehoorzamen, leren in de pas te lopen. Leren hoe je aan een baan kunt komen. Hoe je met je ellebogen kunt werken om hogerop te komen, Hoe je meer geld kunt verdienen en ga zo maar door. Hoe je er aantrekkelijker uit kunt zien voor anderen. Allemaal dingen zo heel erg belangrijk kunnen lijken in bepaalde fasen van je leven.

En waardoor je dus het zicht op wie je in wezen bent, kunt verliezen.

Voor mij is dat de gewaarwording dat we gedragen worden door Gods liefde. Sterker nog: dat er iets van de Allerhoogste in mijzelf aanwezig is, door mij heen speelt. En er om vraagt om in en door mij heen tot bloei te komen. “...zo opbloeien dat anderen in mijn schaduw geborgenheid en in mijn nabijheid troost vinden”, om Anselm Grün nog even aan te halen.

Of in de woorden die Jezus aanhaalt, als tweede deel van de kern van waar het in ons geloof om draait: zó dat ik mijn naasten lief heb als mezelf.

In heel de schepping, in elk levend wezen afzonderlijk, is iets van die liefde Gods aanwezig. Hoe ouder ik word, hoe heiliger ik daarvan overtuigd raak. Elk uniek levend wezen, even uniek als een ijskristal, is geroepen om die liefde, die innerlijke kern te ontplooien. Tot heil van je naasten.

Wie zo leeft, is niet ver van het koninkrijk Gods.

Ja,-

Na alle voorgaande twistgesprekken en theologische valstrikken en vrome betweterij, horen we dit kleine, waarachtige geloofsgesprek tussen deze ontvankelijke schriftgeleerde en Jezus.

Daarin gaat het over... Liefde.

En niemand durfde hem nog een vraag te stellen!

Amen.